

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 40/20

Luksemburg, 2 kwietnia 2020 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-715/17, C-718/17 i C-719/17
Komisja / Polska, Węgry i Republika Czeska

Poprzez odmowę zastosowania się do tymczasowego mechanizmu relokacji osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej Polska, Węgry i Republika Czeska uchybiły swoim zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii

Wspomniane państwa członkowskie nie mogą, w celu uchylenia się od wdrożenia tego mechanizmu, powoływać się ani na swoje obowiązki dotyczące utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego, ani na podnoszone przez nie nieprawidłowe funkcjonowanie mechanizmu relokacji

W wyroku Komisja/Polska, Węgry i Republika Czeska (Tymczasowy mechanizm relokacji osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej) (C-715/17, C-718/17 i C-719/17), ogłoszonym w dniu 2 kwietnia 2020 r., **Trybunał uwzględnił skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wniesione przez Komisję** przeciwko tym trzem państwom członkowskim **mające na celu stwierdzenie**, że nie podając regularnie, nie rzadziej niż co trzy miesiące, odpowiedniej liczby osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej, które można szybko relokować na ich terytorium, **wspomniane państwa członkowskie uchybiły swoim zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii**. Po pierwsze Trybunał stwierdził istnienie po stronie tych trzech państw członkowskich uchybienia decyzji **przyjętej przez Radę w celu obowiązkowej relokacji z Grecji i Włoch 120 000 osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych państw członkowskich Unii**¹. Po drugie Trybunał stwierdził, że **Polska i Republika Czeska uchybiły również swoim zobowiązaniom wynikającym z wcześniejszej decyzji, przyjętej przez Radę w celu dobrowolnej relokacji z Grecji i Włoch 40 000 osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych państw członkowskich Unii**². Węgry nie były związane środkami relokacyjnymi ustanowionymi w tej ostatniej decyzji.

Rada przyjęła ww. decyzje (zwane dalej „decyzjami w sprawie relokacji”) we wrześniu 2015 r. w związku z nadzwyczajną sytuacją związaną z napływem obywateli państw trzecich do Grecji i Włoch. Na podstawie tych decyzji³ Polska wskazała w grudniu 2015 r., że na jej terytorium można szybko relokować 100 osób. Nie przystąpiła ona jednak do tych relokacji i nie złożyła żadnej późniejszej deklaracji dotyczącej relokacji. Węgry natomiast nigdy nie podały liczby osób, które można szybko relokować na ich terytorium na podstawie wiążącej je decyzji w sprawie relokacji, i nie przystąpiły do żadnej relokacji. Wreszcie w lutym i w maju 2016 r. Republika Czeska wskazała na podstawie decyzji w sprawie relokacji⁴, że na jej terytorium można szybko relokować 50 osób. Dwanaście osób zostało rzeczywiście relokowanych z Grecji, lecz Republika Czeska nie złożyła żadnej późniejszej deklaracji dotyczącej relokacji.

Omawianym wyrokiem Trybunał przede wszystkim **oddalił argument podnoszony przez wszystkie zainteresowane państwa członkowskie, zgodnie z którym skargi Komisji są niedopuszczalne z tego powodu, że w związku z upływem okresu stosowania decyzji**

¹ Decyzja Rady (UE) 2015/1601 z dnia 22 września 2015 r. ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji (Dz.U. 2015, L 248, s. 80). Kwestia ważności tej decyzji była przedmiotem spraw połączonych [C-643/15 i C-647/15](#), Słowacja i Węgry/Rada; zob. również komunikat prasowy nr [91/17](#).

² Decyzja Rady (UE) 2015/1523 z dnia 14 września 2015 r. ustanawiająca środki tymczasowe w obszarze ochrony międzynarodowej na rzecz Włoch i Grecji (Dz.U. 2015, L 239, s. 146).

³ Artykuł 5 ust. 2 każdej decyzji w sprawie relokacji.

⁴ Artykuł 5 ust. 2 każdej decyzji w sprawie relokacji.

w sprawie relokacji, co nastąpiło, odpowiednio, w dniach 17 i 26 września 2017 r., nie jest możliwe usunięcie przez nie zarzucanych uchybień. W tej kwestii Trybunał przypomniał, że skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jest dopuszczalna, jeżeli Komisja żąda od Trybunału tylko stwierdzenia istnienia zarzucanego uchybienia, w szczególności w sytuacji takiej jak rozpatrywana w niniejszej sprawie, w której akt prawa wtórnego Unii, którego naruszenie jest zarzucane, ostatecznie przestał być stosowany po upływie terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, to jest 23 sierpnia 2017 r. Ponadto **stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w danej sprawie nadal ma zresztą realne znaczenie, gdyż w szczególności pozwala na ustalenie podstawy dla ewentualnej odpowiedzialności państwa członkowskiego – w związku z uchybieniem jego zobowiązaniom – wobec innych państw członkowskich, Unii lub jednostek.**

Co do istoty Polska i Węgry twierdziły w szczególności, że miały one prawo odstąpić od stosowania decyzji w sprawie relokacji na podstawie art. 72 TFUE, zgodnie z którym postanowienia traktatu dotyczące przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, do której należy w szczególności polityka azylowa, nie naruszają wykonywania przez państwa członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego. W tej kwestii Trybunał stwierdził, że ponieważ art. 72 TFUE jest postanowieniem wprowadzającym odstępstwo od ogólnych norm prawa Unii, podlega on wykładni ścisłej. Tak więc **postanowienie tego artykułu nie przyznaje państwom członkowskim uprawnienia do odstąpienia od stosowania przepisów prawa Unii poprzez samo powołanie się na interesy związane z utrzymaniem porządku publicznego i ochroną bezpieczeństwa wewnętrznego, lecz nakłada na nie obowiązek udowodnienia konieczności zastosowania przewidzianego w tym postanowieniu odstępstwa w celu wykonywania ich obowiązków w tym zakresie.**

W tym kontekście Trybunał zauważył, że na podstawie decyzji w sprawie relokacji **w trakcie całej procedury relokacji**, do momentu przekazania osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej, **należało mieć na uwadze bezpieczeństwo narodowe i porządek publiczny.** W tym względzie Trybunał wskazał, że właściwym organom państw członkowskich relokacji powinien przysługiwać szeroki zakres uznania przy ustalaniu, czy istnieją uzasadnione powody do przyjęcia, że obywatel państwa trzeciego podlegający relokacji stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego na ich terytorium. W tej kwestii Trybunał zauważył, że pojęcie „zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego” w rozumieniu decyzji w sprawie relokacji⁵ należy rozumieć w ten sposób, że obejmują one zarówno rzeczywiste, jak i potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego. Trybunał sprecyzował jednak, że by powołać się na wspomniane powody, rzeczne organy **powinny opierać się – po zbadaniu każdego przypadku z osobna – na spójnych, obiektywnych i dokładnych informacjach uzasadniających podejrzenie, że dany wnioskodawca stanowi rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie.** W konsekwencji Trybunał orzekł, że **mechanizm ustanowiony w tych przepisach stał na przeszkodzie temu, aby w kontekście procedury relokacji państwo członkowskie arbitralnie mogło powołać się, wyłącznie do celów prewencji ogólnej i bez wykazania bezpośredniego związku z indywidualnym przypadkiem, na art. 72 TFUE w celu uzasadnienia zawieszenia, a nawet zaprzestania, wykonywania zobowiązań ciążących na nim na mocy decyzji w sprawie relokacji.**

Orzekając następnie w przedmiocie zarzutu wywodzonego przez Republikę Czeską z nieprawidłowego funkcjonowania rozpatrywanego mechanizmu relokacji, Trybunał stwierdził, że nie można zgodzić się, pod rygorem naruszenia celu solidarności, który przyświeca decyzjom w sprawie relokacji, a także obligatoryjnego charakteru tych aktów, na sytuację, w której państwo członkowskie mogłoby opierać się na swojej jednostronnej ocenie, że ustanowiony w tych aktach mechanizm jest nieskuteczny, a nawet funkcjonuje nieprawidłowo, aby uchylić się od wszystkich zobowiązań dotyczących relokacji spoczywających na nim na mocy tych aktów. Wreszcie, przypominając, że od chwili przyjęcia i przez cały okres ich stosowania decyzje w sprawie relokacji były dla Republiki Czeskiej obowiązkowe, Trybunał wskazał, że to państwo członkowskie miało

⁵ Artykuł 5 ust. 4 i 7 każdej decyzji w sprawie relokacji.

obowiązek wywiązania się z ustanowionych w tych decyzjach zobowiązań dotyczących relokacji niezależnie od udzielania pomocy Grecji i Włochom w innej formie.

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku.

Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793